

GAZETA TARNOWSKA

GODŁO:

Sobota

Nr. 4.

11. Listopada 1848.

Wychodzi nakładem Rady narodowej Tarnowskiej trzy razy na tydzień, w każdy Wtorek, Czwartek i Sobotę zawsze w objętości przynajmniej jednego arkusza. Przedpłata dwumiesięczna za Listopad i Grudzień wynosi w Tarnowie 1 Złr. 50 gr. M. K. — dla odbierających pocztą 2 Złr. M. K. — Przedpłata miesięczna dla odbierających Gazetę w Tarnowie w biurze redakcyi wynosi 50 gr. M. K. — Pojedyncze numera sprzedają się w biurze redakcyi po 6 gr. M. K. — Prenumerować można w Tarnowie w biurze redakcyi, w tutejszej księgarni, tudzież we wszystkich urzędach pocztowych. Przyjmują się prywatne odezwy i ogłoszenia wszelkiego rodzaju, doniesienia literackie, księgarskie, przemysłowe i rolnicze; uwadnienia tyczące się sprzedarzy i kupna, dzierżaw, poszukiwania nauczycieli urzędników i t. p. za opłatą od wiersza, za pierwszy raz 4 gr. a za każdy następujący po 2 gr. w Monecie Konwenyjnej.

Tarnów 10. Listopada. Umysły ciągle zajęte zdarzeniami, które część Lwowa wgruzy zamieniły. Bolesć ogarnia serce każdego prawego syna ojczyzny, patrzącego na skutki zamachu przeciw siłom tężej fizycznym i moralnym wymierzono. Czujemy głęboko tę ranę, która zadano naszej narodowości cięciem, którym w żywotny punkt naszego życia, ugodzono. Zdaje się jakobyśmy przeznaczeni byli na męczeństwo wolności, na pastwę wrogom naszym i swobód ludowych, aby gdy sławy naszej szukamy w utrzymaniu wewnętrznego pokoju i porządku, nas z nienaeka i podstępnie zachodząc, niszczyli, a potem zwycięstwem nad śpiącym lwem chępli się, wystawiając nieświadomemu światu, że przeciw spiskowi radykalistów, komunistów, proletaryatu połączonego ze szlachtą przeciw powstańcom, którzy poprzednio wszystkie publiczne gmachy byli zajęli, (patrz *Abendbeilage zur Wiener Zeitung* z 6. Listop.) walczyć musieli. Takie to zdaje się być przeznaczenie narodu Polskiego, ażeby odnosząc co chwila nowe rany, przyszedł do tęż żywszego uczucia własnego, aby bliźni niezagojone ściagały go do walki i obudziły nawet obojętnych, by tracąc niewinnie majątki, stracili z siebie obojętność i upominali się stanowczo praw, bezpieczeństwa osób i mienia które im już z prywatnego stanowiska przysługują, a niedali, deptać po sobie i hańbić przyrodzonej godności człowieka której im żadna przemoc wydrzeć nie jest zdolna.

Pytamy się, co obrażonym obywatelom Lwowa czynić pozostaje? Daremnie pono kusiliby się dowieść, że nie chcieli powstania, że li zgwałcenie osobistego bezpieczeństwa przez żołnierzy ruch wywołało, że nawet i wtenczas dzielni mężowie utrzymać porządek usiłowali; daremnieby przedstawiali, że gdyby byli chcieli powstania, weale inaczejby byli je rozpoczęli i rozpocząć musieli; wszystko daremnie — dosyć na tęż, że są Polakami — a już muszą być zbrodniarzami stanu, których pozbawienie życia jest wolno, jest potrzebą, koniecznością; dosyć na tęż że są Polakami, a już muszą być zapalcami, nawet w razie rzeczywistego powstania nie obliczającami środków i możności skutku.

Po bombardowaniu ogłoszono stan oblężenia, rozbrojono gwardyę, zawieszono wolność druku, rozwiązano stowarzyszenia, a w skutku tego radę narodową centralną. Czy były to środki prawne, a nawet potrzebne lub stosowne?

Prawne być nie mogły. Wolność bowiem osobistą, wolność objawienia swych myśli za pomocą mowy, pisma i

druku, jako tęż wolność stowarzyszenia się, są prawami zasadniczymi obywatelstwa w każdym niedespotycznym państwie. Praw zaś obywatelskich nikt nie traci, jak tylko w skutku zbrodni popełnionej, lub rozporządzenia władzy ustawodawczej. P. Hammersztein zaś do zaprowadzenia stanu oblężenia i zawieszenia swobód konstytucyjnych nawet tyle nie miał upoważnienia ile p. Windiszgrec umocowany przez p. Wessenberg do przywrócenia porządku we Wiedniu. Jednakowoż przeciw przemocy rozumowania mało pomogą. Boć przemoc dziś jest prawem, przeciw przemocy, głowę podnieść któż się poważy?

Acz niepotrzebnem sądzimy to postępowanie, gdyż an gwardya narodowa, ani wolność druku we Lwowie, ani Rada narodowa nigdy nie wywołała zaburzenia porządku, owszem wszystkie te trzy potęgi jak dotychczas go strzegły, tak i teraz do przywrócenia pokoju niezawodnie ze skutkiem byłyby działały.

A nawet mało stosowne te kroki są, gdyż przedsiębiorając je władza, pozbawiła się organów przyzwoitych i legalnych opinii publicznej, a tęż samą zmuszona jest, ciągnąć po zgubne środki absolutyzmu, t. j. do szpiegostwa; — rozwiązując zaś Radę narodową, pozbawiła się pośrednika między sobą a ludem, będącego najbardziej w stanie usmierzyć umysły i załatwienia tak trudnych okoliczności do skutku przywieść.

Spodziewamy się lubo z rozdartem sercem patrząc na nowe rany naszej ojczyzny, że pp. Hammersztein i Zalesk przynajmniej słusność tych uwag uznają; — i jeżeli niema celu wzięcia nam przemocą wszelkich swobód konstytucyjnych, widząc czystość naszych zamiarów, przywrócą wolność, którą myśmy się parę miesięcy cieszyli.

Powrót deputowanych z Wiednia.

W poprzedzającym numerze naszej Gazety, donieśliśmy naszym czytelnikom o powrocie z Wiednia deputowanego sejmowego ks. biskupa Jachimowicza. W nocy z dnia 4. na 5 b. m. przejeżdżał przez Tarnów deputowany Sztorc i dwóch ruskich chłopów, na których także godność deputowanych sejmowych się zwała. Każdy trudność tego poselstwa pojmujący, przy najlepszych dla kraju chęciach i obszernych wiadomościach z tego stanowiska wymaganych, pomyślał sobie w czasie wyborów: gdyby na mnie padł wybór. mamże go przyjąć? czy będę w stanie zadosyć uczynić tak trudnym

i oraz tak świętym obowiązkiem, odpowiedzieć zaufaniu tyle tysięcy obywateli, których przedstawiać będę? Wszak to jeden głos może nieraz przeważać szalę przyszłego szczęścia, lub nieszczęścia kraju, a tak spadnie na mnie i na moich potomków błogosławieństwo, lub klątwa ludu! Czy będę miał tyle odwagi cywilnej i siły moralnej, aby przetrwać burzę, która ze starcia się wylamującej się z pod jarzma absolutyzmu wolności z reakcją wyniknąć musi?

Niestety, podobnie jak nasi chłopcy nie umiejący ani czytać, ani pisać, nie umiejący niemieckiego języka, bez wszelkiego namysłu na sejm Wiedeński się wybrali, tak znaczna część deputowanych, że tak powiem wyższej klasy, nie zastanowiła się nad trudnością poselstwa, którego się podjęła, nie dziw przeto że tyle deputowanych, z których zapewne nie jeden o dyplomatycznych tylko ucztach, o obiadach przy stole cesarskim, albo przynajmniej przy stole ministrów i posłów zagranicznych, lub też wcale o płacy tylko z kasy krajowej pobierać się mającej myślał, w czasie krytycznym ze sejmu umknął. Tym to sposobem usprawiedliwili deputowani ze swego stanowiska *dowolnie* zestępujący położone w sobie zaufanie? Czy lud was dla waszych własnych widoków za swych zastępców obrał? Wy to mieliście radzić i stanowić uchwały dla dobra kraju, nie wiedząc, albo nie umiając poszanować tego najbliższego, tego prostego, że tak powiem obowiązku, jaki pełnomocnik od swych mocodawców na siebie bierze? Nie przyszło wam nawet na myśl, co zachować w prywatnym stosunku obowiązkiem jest, abyście waszych mocodawców uprzedzili, iż danego wam zlecenia dalej pełnić nie możecie, albo nie chcecie! A cóż jest interes prywatny w porównaniu z interesami milionów ludu? Wy jednak nie nadając tyle waszym obowiązkom wagi, ile jej prawo w każdym interesie prywatnym wymaga, opuściliście wasze stanowiska samowładnie, nie pytając się o nie waszych mocodawców, bo się wam tak podobało i nie uprzedziwszy ich o tem, że zawiedzione wasze osobiste widoki nad interesa krajowe przenosicie!

Ludy! któreście się w waszych wyborach tak ciężko zawieźli, przystąpić co prędzej do innych, a lepszych wyborów, wszak ci co samowładnie swoje stanowisko opuścili, rzekli się tym samym czynem waszego pełnomocnictwa, i zmuszają was sami do innego wyboru, a gdyby wam jeszcze narzucić się chcieli, odepchnijcie ich od siebie jako niegodnych waszego zaufania. Oni są gotowi zapewne powrócić na swe stanowisko, skoro tylko horyzont ich *osobistych widoków* zajaśnieje, lecz uprzedźcie ich nowym wyborem chociażby temu wyraźnie sprzeciwiali się, bo i wam wolno odwołać dane pełnomocnictwo, bo wam trzeba zastępców, którzy nie osobistymi, ale waszemi interesami, interesami ogółu, dobrem kraju zajmą się, i nie tylko wszelkie burze czasu przetrwać, ale nawet swe życie dla dobra ogółu, jeżeli tego potrzeba będzie, poświęcić są gotowi.

Wiadomo jest, jak silnie i jakimi zabiegami biurokracji na wybory deputowanych na sejm wpływali, za staraniem tychże wybrani zostali: Sztorc, Bogdaś, Ciepela, Sawka i t. d. lecz gdy Sztorc między innymi tę dał swym sąsiadom naukę: Nie słuchajcie ani cyrkulu, ani gubernium, jeżeli wam to lub owo płacić lub dawać każą, ale weźcie się wszyscy za ręce, was jest dużo, nie macie się czego bać — wy mnie rozumiecie i t. d. — zdaje się że i biurokraci w swych oczekiwaniach zawiedzionemi się ujrzeli.

Rada narodowa obw. Tarnowskiego powzięła d. 7. b. m. wiadomość, że pomiędzy stojącą tu załogą, a mianowicie

korpusem oficerów pułku przechodzącego Mariassy nadzwyczajne rozjątrzenie przeciw mieszkańcom Tarnowa panuje, z powodu iż się rozeszła pogłoska, jakoby miano na celu kapitana *Kopal*, znanego z przeprowady, którą miał z komendantem gwardyi Rzeszowskiej, skrytobójczo zamordować, i że to rozjątrzenie do tego stopnia się posunęło, iż przy najmniejszym zajściu kazało się obawiać podobnie smutnych wypadków, jakie na Lwów spuszczenie spowodowały. Obawiając się tych skutków prawa obywatelskie zagrożających zaraz się udało kilku członków Rady dla wyjaśnienia rzeczy i odwrócenia tak smutnej katastrofy do naczelnika obwodu a następnie do feldmarszałka porucznika p. Legedycz. U ostatniego zastała deputacya półkownika pułku Maryassy, z którego ust usłyszała potwierdzenie wspomnianej wieści o rozjątrzeniu pomiędzy oficerami z wytkniętej przyczyny panującym, a oraz groźbę, że przy najmniejszym zajściu któreby wojsko niepokoić miało, jest gotów tak zburzyć Tarnów, że kamień nie pozostałby na kamieniu. Dalej pośród narzekania na gwardye narodowe, które, jak zapewniał przez ciąg marszu, nieustannie jego żołnierzy do ucieczki namawiać miały, oświadczył, iż wydał swoim żołnierzom rozkaz, aby każdego kto by ich do podobnego kroku nakłaniał starał się, natychmiast bagnietami przebijali. Na przedstawienie deputacyi jak smutne skutki podobny rozkaz, każdego prostego żołnierza oskarżycielem, sędzią i wykonawcą wyroku robiący pociągnąć może, p. półkownik odrzekł, że jakkolwiek bądź, innym sposobem demoralizacyi swojego pułku wstrzymać nie jest w stanie — Deputacya przekonawszy się jeszcze bardziej, że bezpieczeństwo obywateli więcej jak inną razą jest zagrożone, prosiła p. feldmarszałka porucznika, aby zważając na spokojne dążenia Rady i publiczności tutejszej, podał jej środek utrzymania i w tym dniu pokoju. Zrobiła prócz tego uwagę, że gwardya narodowa jak z mowy p. półkownika wypływa, bardzo mało tą razą do utrzymania spokoju przyczynić się będzie mogła, gdyż rozjątrzenie wojska głównie przeciw niej wymierzone być się zdaje. Obawiając się przeto należy, starcia tych dwóch instytucyi, równie do strzeżenia praw obywatelskich przeznaczonych, a teraz jak się zdaje bez powodu przeciw sobie występujących. — Uznał w końcu p. feldmarszałek porucznik smutne położenie obywatelstwa, i przyrzekając, że swoją powagą gwardyi narodowej należyte u wojska poszanowanie wyjedna, wezwał deputowanych Rady, aby ta ze swojej strony także wszelkiemu zamieszczeniu przeszkodzić się starała.

W skutek tego prezes Rady obw. Stanisław Waguza zebraną na wieczorne posiedzenie Rady publiczność, uwiadomiwszy o tem co zaszło, do spokojuści i strzeżenia porządku wezwał, i tem posiedzenie zamknął.

Jako też pokój tego dnia, dzięki umiarkowaniu publiczności, roztropności Rady i Gwardyi narodowej zwichnięty nie został, wyjąwszy, że wieczorem kilku żołnierzy pułku Maryassy wszedłszy do sklepu na żydowskiej ulicy, jak wieść niesie, kraść poczęli. W tem powstał krzyk, że żołnierze rabują, pozamykano sklepy, trwoga kupeów na całej ulicy powstała. Przybyły zaś oddział wojska i patrol gwardyi spokoj przywrócił.

Od granic Królestwa Polskiego (koresp.) Pierwsze wiadomości Lwowskie wywołały pewny ruch między wojskiem, z dnia 5. na 6. Jenerał Paniutyn nocował w Wilezkowicach. Co do rozkładu wojsk, te dzisiaj dzielą się na dwa korpusy: jeden rozłożony przy szosie a drugi od strony kolei żela-

znęj o wiele mocniejszy. W Xiażu stoi 12 armat. Wszyscy wojei gmin pograniczni otrzymali okólnikiem polecenie od władz, aby w przypadku przekroczenia granicy przez oficerów austryackich, użyzyć im wszelkiej pomocy. — Także do komor przyszło polecenie, aby wolnemu przejazdowi wojskowych austryackich w niczem się niesprzeciwiać. — Obywatele obwodu Olkuskiego, zagrożeni są nowym, nadzwyczajnym liwerunkiem w miesiącu Grudniu, z dostawą już nie do Częstochowy, jak dawniej, lecz do Olkusza. Liwerunek ten będzie płacony bonami, które będą przyjmowane w podatkach.

Zdaje się, iż rząd wyciąga srebro z kursu, przez pobyt wojska srebra mieliśmy dostatek — dziś 10ciu rubli trudno jest zmienić. (Czas.)

Austria. Gazeta Nadorzańska donosi według wiadomości z Ofomońca następującą nową kombinacją ministeryalną: Kraus zostaje ministrem finansów, Wessenberg prezesem rady ministeryalnej bez teki, Feliks Schwarzenberg spraw zagranicznych, Bach spraw wewnętrznych, Radea nadworny Schönhammer ministrem wojny, hr. Breda sprawiedliwości, Majer robót publicznych, Bruck handlu, Helfert ministrem oświecenia.

Gazeta urzędowa wiedeńska z d. 7. Listopada donosi, że J. C. K. Mość w rozważaniu obecnego stanu oblężenia Wiednia i jego okolicy, rządy feldmarszałkowi porucznikowi Welden z tytułem gubernatora poruczył.

— Dodatek wieczorny (*Abendbeilage*) do tej samej gazety o wypadkach we Lwowie w sposób następujący donosi: «Podług prawie nadesłanych wiadomości ze Lwowa 5. t. m. tamtejsi radykalisci przez emissaryuszów Kossuta, którzy podobną demonstracją jak 6. Października we Wiedniu zamierzali, poduszczeni, powstanie (?) przeciw tamtejszej załodze przedsięwzięli. Część szlachty (!?) z narodową Gwardyą i proletaryuszami połączona zajęła była wszystkie publiczne zabudowania. Rokosz był zupełny. Jednak baron Hammersztein po 5godzinném bombardowaniu znowu przywrócił porządek.» Nie potrzebujemy się wpuszczać w zbijanie tego urzędowego podania, gdyż wypadki za nadto są naszym czytelnikom wiadome, aby niemogli w każdym ustępie a nawet w każdym prawie słowie przekręconych faktów widzieć. Bo ani powstania we Lwowie nie było, tylko prosta utarczka pomiędzy żołnierzami i gwardzystami d. 1go Listopada wzburzenie umysłów wywołała; a gdy to wzburzenie do 6, godz. rano już usmierzone było, powtórzone przez załogę bezprawia na nowo ludność przeciw tej oburzyły; — ani szlachta jak wiadomo z narodową Gwardyą w tym ruchu udziału nie miała; owszem Gwardya narodowa z członkami Rady narodowej i wydziału miejskiego, obywatelami pełnymi patryotyzmu i poświęcenia wśród gradu kul i granatów przeciw nim wymierzonych wszelkich sił do przywrócenia porządku dokładała; — ani nakoniec publiczne gmachy przez wzburzony lud zajęte były, gdyż owszem z okien gubernialnych wojsko na przechodzących strzelało.

Ołomunieć 6. Listopada. Minister Recsey przybył do cesarskiego dworu. Z garnizonu tutejszego wymaszerowały oddziały wojska na utłumienie wybuchłego w obwodzie Opawskim rozruchu. Usposobienie ludu tamtejszego ma być ultra-radykalne. (Czas.)

Włochy. *Lombardya, z nad jeziora Como 27. Października.* Wielkie wzburzenie panuje we wszystkich nadszych dolinach. Wiele wsi zajętych jest przez Kroatów. Miasto Chiawenna zostało zdobyte przez ochotników, którzy się w niem osaczyli; w ulicach powznosili barykady, zerwali most na potoku Merra, i drogę prowadzącą od Chiavenny do Colico, uczynili trudną do przybycia. Na tę wiadomość 600 Austryaków udało się trzema parowemi statkami, zostawując Como ogołocone z wojska. Mieszkańcy Argegno (nad jeziorem o sześć mil od Como) powstali, rozbroili 25 żołnierzy, zatrzymując ich jako więźniów. Cała przestrzeń pomiędzy jeziorem Como a Lugeno, powyżej Argegno, powstała. Mnóstwo wychodźców przebywających w kantonie Tessińskim tam wkroczyło. Dnia 28. dwa statki parowe podpłynęły pod Argegno. Starcie się było okropne, miasteczko zostało spalone, mieszkańcy schronili się w góry. Powstanie rozszerza się w dolinie Jutelvi, gdzie Austriacy znajdują wiele oporu. Z Chiavenny przybywa wiele statków z rannymi. Powstanie doszło aż do Sondrio, rozprzestrzenia się w całej Valtelinie. Wiadomości z Bergamy są téjże natury. Wzgórze wyższej Soriona oraz Camonica, powstało także. Nieprzyjaciel zmuszony został do opuszczenia doliny Jutelvi. Siły austryackie, które tu się były okazały, składały się z pięciu kompanii, dwóch węgierskich i trzech pułku Latura. Wszystkie pozycje, które były zajęły, zostały im odebrane, w skutek czego zmuszeni byli wsiąść nagle na statki, zostawując pewną liczbę jeńców w rękę powstańców. Trzydzieści chałup zostało spalonych z rozkazu kapitana od Węgrów. W dwóch potyczkach przy Palozzago Austriacy zostali pobici; jeden z ich wyższych oficerów został śmiertelnie rannym.

Lombardya. Każdy numer Gazety Medyolańskiej przynosi nam urzędowe doniesienie o jakim straceniu. Ostatnie miało miejsce w Breścii. Młodzieniec 20letni, przy którym znaleziono pistolet, został bez innej winy na śmierć skazany i w 24ch godzinach rozstrzelany. Jest to 70ta już ofiara od czasu zajęcia Lombardyi przez Austryaków. Podobne okrucieństwa zdradzają całą niespokojność i obawę generałów austryackich.

Listy prywatne potwierdzają wiadomość o powstaniu w Valtelinie. Most na Addzie został zerwanym; słychać było bicie w dzwony i kanonadę w kierunku Argegno. 27go Austriacy mieli się cofnąć do Como ze znaczną stratą. 28go mieli wrócić nanowo z większą siłą, na doliny. Podają liczbę powstańców, zebranych pod jednym sztandarem na 7 do 800; lecz to małe jądro może wkrótce wzrosnąć w kraju, gdzie po wszystkie czasy panowanie austryackie było znienawidzone. (National)

Węgry. Duchowieństwo łączy się ze sprawą rewolucyjną i upomina lud do powstania. Biskup ruski w Munkacz oświadczył się za Węgrami co wielkie na lud tegoż obrządku zrobiło wrażenie. Wiadomy już jest plan zamierzonej przeciw Węgom operacji wojennej i gdy od Galicyi generał Simonits, na którego głowę cena nałożona jest, z trzema batalionami do Węgier wkroczył, wszedł generał Puchner do tegoż kraju przez Siedmiogrodzką ziemię. Pułki niemieckie miały od Morawii działać przeciw Węgom z trzeciej strony; rewolucya atoli w Wiedniu naruszyła szyki tego planu.

Z korespondencyi prywatnej dowiadujemy się, że część Gwardyi wiedeńskiej, szczególnie legii akademickiej z generałem Bemem i ochotnikami z tak zwanego proletariatu dostała się do Węgier i z węgierskim wojskiem połączyła się.

Prusy. Rossyjski generał Tołstoy przybył tu jak się zdaje w misji dyplomatycznej. Austriacki minister Dobbhoff który w Berlinie 8 dni spędził, wyjechał z powrotem do Wiednia. Już za przybyciem tu swoim stracił wszelką nadzieję, aby Wiedeń mógł się utrzymać.

Dowiadujemy się z wiarogodnego źródła, że król polecił rzeczywiście hr. Brandenburg, aby w każdym razie przystąpił do utworzenia nowego ministerium. Wybór ministra jest prerogatywą korony, z której król wyzuć się nie może. Zasada ta musi być utrzymana i dla tego król nastawa aby hr. Brandenburg dane sobie zlecenie wykonał. Jednocześnie zwrócono uwagę króla na to, iż w razie gdyby Jen. Brandenburg przy obecnych stosunkach utrzymać się nie mógł pomysł wypada o innym ministerium. P. Grabow złożył oświadczenie, że nie chce stanąć na czele rządu i wyjechał z Berlina. Wczoraj miano wysłać za nim depeszę w której ma zlecenie, aby się zajął utworzeniem ministerium na wszelki przypadek, pozostawiając mu wolność nie należenia do takowego. Wiele w tym wszystkiém prawdy, zapewnić nie możemy.

(Gaz. Szląs.)

Berlin 4. Listopada. Na wczorajszym wieczorném posiedzeniu sejmowém dep. Waldeck zrobił wniosek aby wezwać ministerium o użycie wszelkich środków jakimi tylko rozrządzać może, dla strzeżenia zagrożonych w Wiedniu swobód ludowych. Wniosek ten poparł piękną mową, poczem dep. Berg odezwał się za poprawką dep. Rodbertus: «aby wezwać rząd J. K. Mości do śpiesznego i energicznego skłonienia władzy centralnej, aby zagrożoną wolność w państwach austriacko-niemieckich i byt sejmu skutecznie wzięła pod straż swoje i pokój przywróciła. «Poprawkę tę Izba znaczną większością przyjęła.

Francya. Paryż 4. Listopada. Zgromadzenie narodowe na wczorajszym posiedzeniu swoim, poświęconém dalszemu przeglądowi projektu konstytucyi, przyjęło art. 28 stanowiący że «Żaden urząd płatny nieznosi się z mandatem reprezentanta. Żaden członek zgromadzenia narodowego nie może w ciągu peryodu prawodawczego być wyniesionym na żaden z urzędów płatnych, których obsadzenie należy do władzy wykonawczej. Wyjątki oznaczone będą przez prawo wyborowe organiczne.» Poprawka komisji aby zamiast: «żaden urząd» położyć pełnienie jakiegokolwiek urzędu i t. d. również jak dodatek proponowany przez p. Ambert: «Rozporządzenie to nie dotyczy armii lądowej i morskiej,» jako przysądżający atrybucyę prawa organicznego, do którego Izba odesła wszelkie wyjątki od przyjętej zasady, odrzucono. Następne artykuły przyjęto bez dyskusji, która dopiero przy art. 44 wznowiła się z powodu poprawki p. Anthony Touret aby «żaden z członków rodziny które panowały we Francyi nie mógł być wybrany prezydentem Rzeczypospolitej.» P. Dufaure minister spraw wewn. wystąpił z oświadczeniem, że rząd odrzuca poprawkę p. Thouret, poczem jen. Cavaignac z swęj strony oświadczył że poprawki proponowanej przez p. Thouret jako ograniczającej wolność wyborców nie przyjmuje, co spowodowało Izbę do odrzucenia jej ogromną większością.

(National)

Portugalia. Związek uwiędzy Miguelistami i Progresistami zerwany został na zawsze odkąd tamci ciągle jeszcze żywią nadzieję sprowadzenia kiedyś Don Mignela do Portugalii i do tego celu wojnę domową w prowincjach Beira i Minho wznieć ubiegają się. Progresisci robią przygotowania na swoją stronę i wydają dwa dzienniki republikańskie, które potajemnie w prawdzie wychodzą, lecz powszechnie czytane bywają. Nieukontentowanie w kraju doszło do najwyższego stopnia, a rząd postępując sobie na oślep, daleki jest od tego, aby umysły ułagodzić. Pieniądze stają się codziennie rzadsze, urzędnicy nie są płatni od ośmiu miesięcy i znajdują się w okropnie nędznym stanie. Partya demokratyczna wznaga się codziennie, szczególnie w Lizbonie.

Inseraty.

W Aptece Michała Hawła w Tarnowie, są do nabycia uprzywilejowane Goldbergera galwaniczno-elektryczne łańcuszki, które się podług doświadczeń i świadectw lekarskich jako ważna prezerwatywa przeciwko cholercie okazały.

Podług sumiennych doniesień mego korespondenta z Petersburga otrzymanych, sprzedaje tenże bardzo znaczną ilość elektrycznych łańcuszków tańszym doktorom, którzy noszenie takowych za szczególniejszą prezerwatywę przeciwko cholercie z niewymownie pomysłnym skutkiem polecają.

Tenże komisant donosi mi, że prawie ani jedna osoba, nawet i taka, która w jakiejś styczności z słabymi na cholercę zostawała i łańcuszki te nosiła, chorobą tą nie była złożona. A że mnie podobnie pomysłne doniesienie i z Warszawy i Rigi dochodzą, poczytuję sobie za uroczysty obowiązek, szanownych mieszkańców Galicyi uwagę na ten tak ważny i doświadczony przeciwko cholercie działający środek zwrócić.

Jak już nadmienilem, to się i w Niemczech wielu doktorów za użyciem tychże galwaniczno-elektrycznych łańcuszków, jako środkiem zapobiegającym cholercie, oświadczyło, do poparcia czego następnie zdanie posłużyć może:

Jakkolwiekbyż powstanie cholery dotąd jeszcze dostatecznie wykrytemi nie są, to przeciw powstaniu tej słabości jest w odmianie składu powietrza również jak w bezpośredniej styczności bezwątpienia udowodnionem. Pomimo to, że przed cholercą i najprzezorniejemu uchronić się nie może, to dotąd przeciwko zapobieżeniu miasmaticznemu wpływowi wszelkie środki bezskuteczne były.

Już i w poprzednich wypadkach cholery uważano w atmosferze brak elektrycznego płynu, a nawet przed ostatnią cholercą w Petersburgu zrobiono tę uwagę, że każda elektryczna maszyna iskier nie sypała, również i magnes, który wprzódy 12 funtów żelaza podnosił, zaledwie 4 funty pociągnął. To tedy wyraźnie stwierdziło, że ważna część składu atmosfery, mianowicie magnetycznej elektryczności brakuje, która właśnie do naszego istnienia niezbędną jest potrzebą. Ażeby zatem przez sprowadzenie sztucznie zrobionego elektryczno-magnetycznego płynu, którego w powietrzu brakuje, ciało ludzkie od wpływu zmienionego powietrza zachować, noszenie uprzywilejowanych elektryczno-magnetycznych łańcuszków, wynalazku pana Goldberger, w wolnem górnictwem mieście Tarnowitz, jako zupełnie celowi odpowiednie poleconem być może; te albowiem łańcuszki sprawiają ciągle dobroczynne elektryczne wzruszenie ciała, wznagają zarazem wyziewy i wywołują ciągle łagodne poty.

Łańcuszki te Goldbergera sprzedają się tylko w aptece niżej podpisanego w Tarnowie, sztuka po 2 złr. m. k. z przepisem użytku tychże, mocniejsze po 3 złr. m. k., pojedyncze gatunki po 1 złr. m. k.

Michał Hawel.

Ceny targowe Tarnowskie z dnia 10. Listopada 1848.

Korzec pszenicy 5 Złr. 52 gr. — Korzec żyta 5 Złr. 52 gr. — Korzec jęczmienia 2 Złr. 40 gr. — Korzec owsa 1 Złr. 48 gr. — Korzec grochu 3 Złr. 30. — korzec ziemniaków 1 Złr. 52 gr. M. K.

Redaktor odpowiedzialny,

Karol Wilczyński.